

Zaterdag 17 november 2018

Geachte leden Commissie Cultuur en leden van de Tweede Kamer,

In verband met het debat over de cultuurbegroting 2019 op maandag 19 november aanstaande vragen we graag uw aandacht voor het volgende:

Diversiteit als kwaliteit: de Jazz – World – Contemporary muziek

In zijn advies voor de muzieksector 'De balans, de behoefte' pleit de Raad voor Cultuur voor een integraal, inclusief muziekbeleid met nadrukkelijke aandacht voor diversiteit.

Jazz, wereldmuziek en hedendaagse muziek bieden een divers spectrum aan genres en stijlen, en tezamen bereiken ze een groot en breed publiek. Muzikaal en maatschappelijk hebben ze een voorhoedefunctie. Vernieuwend, verrassend, gecomponeerd of improviserend. Met onderlinge muzikale uitstapjes en intrigerende crossovers. Muziek die verankerd is in het multiculturele landschap en daar bruggen slaat, op het podium en onder het publiek.

Muziek met zoveel kwaliteiten – die zal vast wel omarmd worden door overheden, media, fondsen en podia.

Maar dat valt tegen.

Wat zijn de knelpunten?

De Jazz – World – Contemporary coalitie (JWC) geeft vanuit een gevoel van urgentie graag aan welke problemen er spelen. Maar ook in welke richting oplossingen gezocht kunnen worden.

Optredens

Optreden, live voor een publiek: dat is waar het voor alle artiesten uit de wereld van JWC om gaat. Maar in de afgelopen jaren is een aantal theaters die belangrijk voor JWC-muziek waren gesloten en zijn de speelbeurten op de bestaande podia drastisch afgenomen. Veel zalen programmeren alleen artiesten die een garantie bieden voor een voldoende recette: door de bezuinigingen in de cultuursector durven podia minder risico's te nemen. Het aantal festivals is wel toegenomen maar de toename van speelmogelijkheden die hierdoor ontstaat levert maar voor een beperkt aantal musici extra optredens op.

Daarom:

Er zijn podia verdwenen maar 'investeren in stenen' biedt geen oplossing. Zinvoller is een verruiming van budgetten van de bestaande relevante podia, het benutten van alternatieve locaties en het stimuleren van (regionale en landelijke) samenwerking tussen podia, festivals en andere locaties.

Financiering

Niet alleen de speelbeurten zijn afgenomen, ook de gages voor optredens zijn verslechterd. Elk onderzoek naar de inkomenspositie van componisten en musici uit de hoek van JWC geeft aan dat deze zorgwekkend of ronduit slecht is. Enkele toppers verdienen goed maar het merendeel kan van alleen de muziek niet leven. Bovendien is de positie van makers zwak.

De Arbeidsmarktagenda die momenteel voor de muzieksector ontwikkeld wordt, biedt perspectief op verbetering van de situatie; hetzelfde geldt voor de Fair Practice Code. Toch blijft financiering van de muzieksector problematisch en onnodig ingewikkeld wanneer uitgegaan wordt van de huidige subsidiesystematiek, gebaseerd op een externe intersubjectieve kwaliteitsbepaling. Gelden worden daarbij uitgekeerd aan onderdelen van de gehele muziekproductieketen, zonder onderlinge afstemming. Een integrale ketenbenadering leidt tot een hanteerbaar systeem, op basis van interne kwaliteitsbewaking, met een realistisch verdienmodel voor alle betrokkenen.

Daarom:

Beschouw in het subsidiebeleid niet de verschillende partijen apart maar kijk naar de hele keten van maker – uitvoerend musicus – impresario – podium – publiek. Vertrouw daarbij op de interne

kwaliteitsbepaling van elke schakel in de keten en stem de financiering af op de samenhang tussen die schakels. Zeker in de sector JWC is maatwerk hierbij noodzakelijk, met soms gerichte subsidies. Met andere woorden: ontken de markt niet, en corrigeer waar dit nodig of gewenst is.

Diversiteit

De overheid moet, aldus de Raad voor Cultuur, zorgen voor een pluriform muziekaanbod voor uiteenlopende doelgroepen. Jazz, wereldmuziek en hedendaagse muziek dragen zeer bij aan pluriformiteit en vernieuwing maar worden slecht gerepresenteerd. Omdat podia risicomijdend (moeten) programmeren, zijn optredens voor veel artiesten uit de JWC-wereld zeer beperkt – terwijl juist zij vaak zorgen voor een divers publiek. Maar niet alleen op podia, ook bij radio, televisie en andere media is de representatie ronduit zeer matig. Er is, met andere woorden, duidelijk sprake van een verschraving van het aanbod waardoor JWC-genres veelal buiten beeld en gehoor blijven. Een gevolg hiervan is ook dat de mogelijkheden tot publieksonwikkeling erg beperkt blijven.

Daarom:

Overheden en fondsen kunnen podia nog nadrukkelijker tot een diverse programmering stimuleren, door striktere subsidiecriteria en eventueel extra subsidie bij bewezen diverser programmering. Stel voor de publieke omroepen quota in, met een verplicht percentage 'risicovolle programmering'. Positieve bijwerking is dat er zo meer auteurs- en naburige rechten geldstromen worden gegenereerd die bijdragen aan een gezond verdienmodel voor makers.

Talentontwikkeling

'Besteed meer aandacht aan talentontwikkeling, educatie, beheer en behoud, en creatie, innovatie en experiment. Dit zijn functies die de sector duurzaam en veerkrachtig maken, maar die sinds de bezuinigingen in het gedrang zijn gekomen', aldus de Raad voor Cultuur. Een zeer terechte aanbeveling op basis van een even terechte constatering.

Veel componisten en musici die werkzaam zijn in JWC hebben een gedegen muzikale opleiding. Maar talentontwikkeling, muzikale progressie en innovatie impliceren een vorm van *education permanente*. Het ontbreekt aan een infrastructuur die ontwikkelingstrajecten bevordert, experimenten faciliteert en de mogelijkheden schept een programma door te ontwikkelen in wisselwerking met optredens voor een publiek. De productiehuisen zijn voor een groot deel wegbezuinigd, virtuele productiehuisen zouden daarom een rol kunnen spelen, met wisselende coalities van deelnemers.

Maar welke programma's er ook geïnitieerd worden, een brede basis voor muzikale ontwikkeling wordt gelegd in muziekonderwijs op jonge leeftijd. De sluiting van vele muziekscholen staat haaks op dit streven. Muziekonderwijs in het primair onderwijs kent vele vormen maar slechts sporadisch gaat het om een divers en doorlopend aanbod.

Daarom:

Voortgezette muzikale ontwikkeling vereist een hierop toegesneden infrastructuur. Al dan niet virtuele productiehuisen kunnen hier een rol spelen, evenals conservatoria. In het basisonderwijs moet muziekonderwijs een divers karakter hebben. Het invoeren van een canon van de muziek in het curriculum kan hieraan een bijdrage leveren.

Export

De JWC-muziek in Nederland is van een hoog niveau en door geografische ligging en historische achtergrond altijd sterk internationaal georiënteerd geweest: een gunstige uitgangspositie voor internationalisering. Door de beperkte speelmogelijkheden in eigen land zijn buitenlandse optredens voor de inkomenspositie van musici noodzakelijk en voor de artistieke ontwikkeling van wezenlijk belang. Succes in het buitenland draagt bovendien bij aan bekendheid in eigen land en daarmee aan publieksonwikkeling.

Jazz, wereldmuziek en hedendaagse muziek worden op een paar internationale beurzen vertegenwoordigd en er zijn enkele showcasefestivals. De belangrijkste factor op het gebied van export van muziek vormt echter het Fonds Podiumkunsten met een regeling voor financiële ondersteuning via het Snelloket. Door diverse belemmerende voorwaarden en een bescheiden budget worden de mogelijkheden voor aanvragers op dit moment aanzienlijk ingeperkt. De rol van ambassades in de bevordering van JWC-projecten blijft zeer beperkt.

Daarom:

Voor een duurzaam en transparant exportbeleid is een langetermijnvisie noodzakelijk, met een combinatie van representatie op beurzen, het ondersteunen van (nieuwe) NL-festivals die effectief internationale uitwisseling organiseren en stimuleren, voorlichting en onderlinge afstemming. Verruiming van de criteria van het Snelloket en verhoging van het budget ervan zijn essentieel om meer aanvragers een kans te geven zich internationaal te manifesteren. Het Dutch Culture programma zou, al dan niet in samenwerking met ambassades, meer dan nu ook de potentie van het JWC-veld kunnen benutten.

Met vriendelijke groet,

Jazz, World & Contemporary Coalitie:

Amersfoort Jazz Festival
Amsterdams Andalusisch Orkest
Bim
Bimhuis
Codarts
Genootschap Nederlandse Componisten, Nieuw Geneco
Grounds
inJazz
JazzNL
Kunstenbond/NTB
Sena Performers
Ud festival
Vereniging van Jazz en Improvisatiemuziek Podia
World Music Forum NL

Alexander Beets, voorzitter
Anita Verheggen, secretaris